

Judaistisk forkynnelse i fortid og nåtid

Innledning

Galaterbrevet er kalt de kristnes frihetsbrev, og er et av Paulus' hovedbrev. Luther satte dette brevet så høyt at han kalte det for sin kjære Käte. Han sa at han var "forlovet" med Galaterbrevet. Det var ikke noe brev i Det nye testamente han satte høyere. Galaterbrevet har hatt vært viktig og hatt en stor betydning i kirkehistorien. Under reformasjonen fikk det en særlig betydning.

Men brevet er også et kampskrift. Paulus var meget bekymret av de meldingene han fikk fra Galatia. Det var kommet noen fremmede lærere som forvirret galaterne, som sa at det ikke var nok med evangeliet som de hadde hørt fra Paulus. Disse fremmede lærerne, som vi kaller judaister, mente at hedninger som skulle bli frelst, måtte de la seg omskjære og holde Moseloven. (Se Gal 1,7; 2,3-5; 3,1; 4,17; 5,7.10.12).

Dette spørsmålet ble tatt opp på apostelmøtet i Jerusalem (Apg 15,1-11). Denne faren er så stor at den vil føre et menneske vekk fra Jesus. "Hvis dere lar dere omskjære, så vil Kristus ikke være til noe gagn for dere. Igjen vitner jeg for hvert menneske som lar seg omskjære, at han skylder å holde hele loven. Dere er skilt fra Kristus, dere som vil rettferdiggjøres ved loven, Dere er falt ut av nåden" (Gal 5,2-4). Galaterbrevet er altså skrevet til en forsamling som er trukket mot falsk lære og tro. Det er en forsamling som holder på å falle fra det enkle evangeliet i Jesus, uten at de selv er klar over eller forstår det. En kristen er alltid utsatt for lovtrelldom. Vi har alle en medfødt trang til å trelle under loven. Derfor tar apostelen et oppgjør med judaistene, og forsøker å føre leserne tilbake til evangeliet.

Judaistisk forkynnelse tidligere

"For om det kommer en til dere og forkynner en annen Jesus, som vi ikke har forkynt, eller om dere får en annen ånd, som dere ikke før har fått, eller et annet evangelium, som dere ikke før har mottatt – da tåler dere det så gjerne" (2 Kor 11,4).

"Jeg undrer meg over at dere så snart vender dere bort fra ham som kalte dere ved Kristi nåde, til et annet evangelium, skjønt det ikke finnes noe annet – det er bare noen som forvirrer dere og vil forvrengte Kristi evangelium. Men selv om vi eller en engel fra himmelen skulle forkynne dere et annet evangelium enn det vi har forkynt dere, han være forbannet!" (Gal 1,6-8).

Her tales det om en annen ånd, en annen Jesus og et annet evangelium. Hva er det? Det er judaistenes forkynnelse. De var motstandere av forkynnelsen av det frie evangeliet alene.

Der Paulus taler *enten-eller*, forkynner judaistene et *både-og*. Deres forkynnelse begynte å vinne innpass i galatermenigheten. Det var den Paulus advarte imot. Det er fordi det er et annet evangelium.

Det er avgjørende også i vår tid at vi våker over forkynnelsen, at vi kaller og bruker de forkynnere som har et fulltonende bibelsk budskap. På den annen side må vi ikke bruke forkynnere som farer med halve sannheter. Det er fordi "en liten surdeig syrer hele deigen" (Gal 5,9).

Kjennetegn på et annet evangelium

- *Tillegg til Kristus.* Jesus alene er ikke lenger nok til min evige frelse. Det må være noe i tillegg.
- *Menneskelig aktivitet står i sentrum.* Dette tiltaler det gamle menneske. Det er slike råd vi møter i dag når det virker tørt i kristenlivet: Bare si hva jeg skal gjøre, så skal jeg gjøre det.

Kristi evangelium har et helt annet kjennetegn. Der er det bare Kristus som er i sentrum – nå og i all evighet.

Judaistisk forkynnelse i dag

Nå vi taler om judaistisk forkynnelse i dag, er det ingen som reiser rundt og forkynner at nå må man la deg omskjære og begynne å holde Moseloven – i alle fall ikke når vi taler om kristen forkynnelse. Men vi finner også i vår tid mange avleiringer av dette synet, som fører sjeler til lovtrelldom og fortapelse.

Ett eksempel er en del forkynnere som forstår evangeliet slik at de mener de forkynner evangeliet når de sier: Du må komme til Jesus, du må overgi deg helt til Jesus, du må si ja til Jesus. Men den som har en ærlig samvittighet, må si: Er det så sikkert at jeg har overgitt meg helt til Gud? Nei, jeg har så mye igjen av egenviljen!

Men hvis du riktig for alvor vil, så frelser Gud deg, sier noen. Vi synger også i en sang: ”Alle som vil, får høre ham til.” Men så spør den ærlige samvittighet: Hva vil jeg egentlig? Er det sikkert at jeg vil skikkelig? Kan jeg legge meg til å sove på at jeg virkelig vil, at jeg har en hel vilje på Guds side?

Andre igjen legger en veldig vekt på troen: Hvis du bare tror ... Men så må den ærlige igjen spørre: Jeg har så mye tvil – hvor er troen?

Du skal legge merke til at budskapet hele tiden ligger på dette plan: Hvis jeg – så skal Gud. Hele tiden er det du selv som er i sentrum, du og din aktivitet.

Det er ikke noe nytt under solen. Når man begynner å analysere disse ting, ser man at ordene er annerledes, men meningen er den samme. Dette er judaistisk forkynnelse i en ny språkdrakt.

En beveger seg hele tiden på lovens plan. Det hjelper deg ingenting om du kaller det tro eller overgivelse. Så lenge du hele tiden skal møte Gud med det du selv skal gjøre, så krever Gud fullkommenhet, intet mindre.

Bønn og bibellesning

Det kan føles som en befrielse og tilfredsstillelse å få skikk på sitt kristenliv. Både bønne og det å lese i Bibelen fungerer i perioder. Men når dette ikke lykkes særlig godt for deg, da har du ufred. De vil si at du bedømmer din åndelig tilstand ut i fra hvordan det går med din bønn og bibellesning. I perioder, når det går godt og du synes at du får til andaktslivet ditt, når du klarer å sette av faste tider på dagen, da er du glad og frimodig. Men når det ikke lykkes, er du mismodig. Så hører man i forkynnelsen at vi må komme videre i kristenlivet. Man kan ikke bare oppholde seg ved nåden og korset.

Men dette fungerer ikke alltid i ens liv, og en blir mismodig og trøtt. Så tenker man: Skal aldri kristendommen lykkes for meg?

Hva er dette? Det er å være under loven (Gal 5,4). Den som selv skal få skikk på sin kristendom, er på vei mot fortapelsen. Midt i sin kristendom, at man har navn av å leve, kan man være åndelig

død (Åp 3,1). Så sier du at du ikke leser nok, ikke ber nok, ikke vitner nok. Ved å sette dette i sentrum, blir oppmerksomheten tatt bort fra Jesus. Da kan resultatet bli at folk føres bort i fra Jesus, bort fra nåden, og til fortapelsen.

Hvor mange er det ikke som gikk til Golgata for å bli frelst, men så gikk de til Sinai for å bli helliggjort. Vi skal være klar over at alt som krever noe av oss for at vår tro skal være i orden, selv om det er en oppfordring til å be, er lovens forkynnelse. Det er på lovens plan du hele tiden beveger deg. Jeg ber deg fra Herren selv at du stanser opp og tar disse ordene til deg før det er for sent.

Åndelig næring

Når kristenlivet er tørt og man er kommet på avstand fra Jesus, da sier man gjerne at man må komme nærmere Jesus. Man må være mer sammen med denne "vennen" – som det uttrykkes. Du må bli mer kjent med Jesus, bli mer fylt av Jesus, være mer sammen med ham. Du må du søke Gud mer i bønner. Du må være inntrengende og aggressiv i bønn. Det er sant at det er viktig med bønn. Bønn og bibellesning er av den aller største betydning for ditt åndelige liv. Mange har sultet seg i hjel fordi de ikke tok næring til seg (jf. Salm 119,50). Troen må ha et ord å holde fast ved, hvis ikke visner den. Troen lever av Ordet. Får den ikke Ordet, så dør den. I Johannesevangeliet kapittel 6 leser vi at mange av Jesus sine disipler trakk seg tilbake. De "gikk ikke lenger omkring med ham. Jesus sa da til de tolv: Vil også dere gå bort? Simon Peter svarte ham: Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord" (v 66-68). Er ikke dette også din trang, å gå til Jesus? Men du går ikke til Jesus hvis du ikke går til Bibelen. Det er liten hjelp i at du sier du trenger Jesus, hvis du ikke går til Bibelens ord. Mange bekjennende kristne slurver i sitt andaktsliv, og fruktene av det ser vi: Et avmagret kristenliv, som til slutt fører til frafall og evig død borte fra Herren. I din kjødelige natur har du ikke sannheten, men i Guds ord (Joh 17,17). Er vi ikke til stadighet under Guds ords påvirkning, glir vi vekk fra Jesus. Det fortelles at den kjente misjonæren Hudson Taylors hemmelighet var en eske fyrstikker og et stearinlys. Han reiste mye omkring i Kina. Før soloppgang sto han opp og leste i Bibelen med lys fra stearinlyset. På sine gamle dager leste han Bibelen for 40. gang.

Hvordan blir et menneske frelst?

I Rom 10,13 leser vi: "For hver den som påkaller Herrens navn, skal bli frelst." Her tenker man ofte at for å bli frelst, så må man be. Det hender at predikanter i sjelesorg ber slike ord foran: "Kjære Jesus, jeg vil gjerne komme til deg Jesus, jeg må få være ditt barn." Så ber den andre den samme bønner etterpå. Deretter sier predikanten: Nå er du en kristen. Dette er en farlig uttrykksmåte. Det verset vi siterte, taler ikke om bønner som vilkår for å bli frelst. Mange har ikke dette klart for seg. Man tenker at ens egen handling, bønner, blir en betingelse for nåden. Men dette er å snu tingene på hodet. "Det er ikke vår bønn som bringer oss nåden, men nåden gir oss retten til å be" (Guttorm Raen). Samme forfatter har også pekt på den feilaktige uttrykksmåten i Sangboken på nr. 578, 3. vers, hvor det står: "Hvor godt å få tro at bønnens bro skal vise meg veien dit du er." Hvordan kan en bro vise vei? "Det er ikke bønner som viser veien til Jesus og Gud, men Ordet. Og det er ikke bønner som er 'broen', men Jesus". (Om dette, se Joh 14,6-10.) Du skal merke deg at ordet i Rom 10,13 er talt til dem som er kommet til tro på Jesus. Legg nøye merke til fortsettelsen: "Men hvordan kan de påkalle en som de ikke er kommet til tro på? Og hvordan kan de tro på en som de ikke har hørt om? Og hvordan kan de høre uten

at det er noen som forkynner?” Uttrykket ”påkalle Herrens navn” finner vi også i 1 Kor 1,2: ”... til den Guds menighet som er i Korint, de som er helliget i Kristus Jesus, kalte, hellige, sammen med alle som på hvert sted påkaller vår Herre Jesu Kristi navn, deres og vår Herre.” Det er en benevnelse på de troende. Du som er en kristen og stadig påkaller dette navnet, har et løfte fra Herren om at da skal du bli frelst. Med frelst tenker vi ikke bare på å bli en kristen, men å bli frelst like hjem til himmelen, bli evig berget.

Syndens kraft er loven

Hvordan skal vi bli kvitt synden? Hva skal jeg gjøre for at synden ikke skal herske og bestemme så mye over meg? Hva skal jeg gjøre for at Jesus skal bli mer herre i mitt liv? Mange kristne sliter med dette i sitt liv. Så sier mange: Vi må ta det mer alvorlig. Er det dette som er veien? Nei, og atter nei! ”*Dødens brodd er synden, og syndens kraft er loven*” (1 Kor 15,56). Det som gir synden kraft, er loven. Hva betyr det? Hvis du virkelig vil ha synden til å gro i et kristent menneskes liv, da skal du si til det mennesket: Nå skal du til å bruke loven, bruk nå loven! Det virker som gjødsel på markene, synden gror som aldri før. Slik virker det når man bruker loven på den kristnes liv for at han skal synde mindre, og synden være mindre herre over ham. Resultatet blir motsatt. For det som gir synden kraft, er loven. Loven gjør nemlig synden større. Dette viser at synden er en kraft og en makt, som du ikke utrydder ved å leve etter loven. Men vi leser videre i vers 57: ”*Men Gud være takk, som gir oss seier ved vår Herre Jesus Kristus!*” Det er i hans person alene seieren ligger – ikke i oss selv, men i Jesus.” Jesu soning består både i hans handlende og lidende lydighet. Ved sin handlende lydighet har han frivillig og fullkomment oppfylt loven som vår stedfortreder, og dermed vunnet seg lovens egen livsrett og rettferdighet for Gud. På denne måten har Jesus – og gjennom vår stedfortreder, også vi – gitt Gud rett i hans krav til oss om hellighet og lovoppfyllelse.” (Øivind Andersen)

Forhold til en person

Gang på gang hører man dem som sier at de ikke klarer å få sin kristendom til å fungere. Så går det mange gledesløse og mismodige kristne omkring mellom oss. Du sitter på møter og hører om Jesus. Frelsesverket blir malt for dine øyne. Men det går ikke riktig opp for deg. Hvorfor er det slik? Det er fordi du forholder deg til din egen kristendom. Men det er ikke din kristendom du skal forholde deg til, men til en person, Jesus. ”*For for meg er livet Kristus og døden en vinning*”, sier apostelen (Fil 1,21). Somme tider lykkes du, og andre ganger lykkes du ikke. Vi skal også være klar over at å se dette appellerer til det gamle menneske. Her er det noe jeg skal gjøre. Men Paulus sier: ”*Er dere så uforstandige? Dere begynte i Ånd, vil dere nå fullende i kjød?*” (Gal 3,3). Alle slike tanker som vi har beskrevet nå, er judaistisk forkynnelse i en ny skikkelse og en ny drakt. Så tilbake til deg som tenker at bare jeg hadde vært annerledes, ikke vært så syndig, lest mer i bibelen, bedt litt mer, vært mer oppriktig! Da skulle jeg trodd nåden. Alt dette strevet du holder på med, vet du hva det egentlig er? Det er synd. Det er avgudsdyrkelse. Det er å ta æren fra Sønnen. Du setter deg selv i sentrum. Ditt eget jeg kommer i sentrum. Men Jesus deler ikke sin ære med noen. Det er syndere han var kommet for å frelse. Det er de syke som trenger lege, ikke de friske. Han kom for å frelse dem som ikke får det til (Rom 3,21; 6,14; 7,1-4; 4,15).

Sammenvokst med Jesus

Så avslutter vi med å understreke at en kristen eier alt i Jesus. Det er det som gjør livet så rikt og

meningsfullt. En troende eier dette fordi han er sammenvokset med Jesus. ”*For er vi blitt forenet med ham ved en død som er lik hans død, så skal vi også bli det ved en oppstandelse som er lik hans oppstandelse*” (Rom 6,5). Du som tror på Jesus, er ett legeme med Jesus. Hvis jeg spurte deg hvor din hånd er nå? Så er svaret at din hånd befinner seg der hvor du er. Slik er det også med den som hører Jesus til. Du er sammenvokset med Jesus. Du er ett med ham. Da Jesus døde på Golgata, da døde jeg, for jeg er et lem på Jesus. Ved å leve i dette budskapet, og tilegne seg det for sin egen del, ligger det frigjørelse fra syndens makt. Det er så avgjørende både ved å bli en kristen, og å leve et rett og sant kristenliv i vekst, at vi blir fri fra lovens krav i samvittigheten. ”Like sikkert som om loven må inn i din samvittighet for at du skal bli frelst, like sikkert må den ut igjen av din samvittighet, for at du skal bli helliggjort, og leve i en sann helliggjørelse.” (Jakob Traasdahl). Det er så avgjørende for mitt helliggjoresliv at ikke den judaistiske forkynnelse får innpass i mitt liv, men at Jesus alene blir mitt alt.”*For det er hans verk at dere er i Kristus Jesus, han som for oss er blitt visdom fra Gud, rettferdighet og helliggjørelse og forløsning*” (1 Kor 1,30).